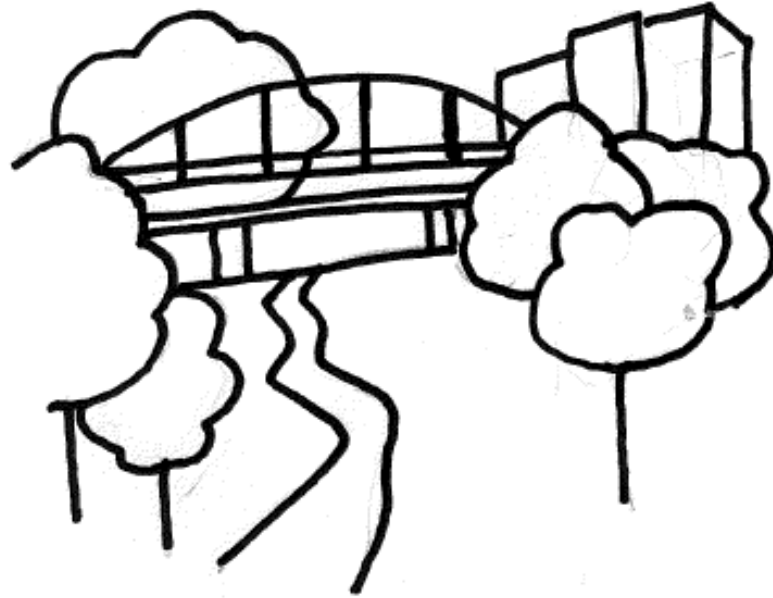

SENSE EL RELLOTGE

Revista de l'associació cultural *El barranc*, de Paiporta
n° 1, febrer 2009

L'ASSOCIACIÓ CULTURAL *EL BARRANC* ES PRESENTA

UNA ASSOCIACIÓ AMB TEMPS PER DAVANT

A nem sense el rellotge. Ens l'hem llevat perquè no el necessitem, com qui es trau el pantaló ajustat de la cintura, com qui es desfà el nus d'una corbata o es despassa l'últim botó de la camisa i respira alleujat... No necessitem rellotge. No necessitem

controlar el temps o que el temps ens controle. El desem sobre la tauleta i, amb roba còmoda, amb un somriure sense dissimular, paladegem amb gust aquest moment. El temps és ara nostre i el tic tac el marquem nosaltres, cadascú de nosaltres, amb una consciència alegre de sentir-nos lliures per a omplir aquests espais d'oci amb allò que ens agrada fer.

Ha nascut un nou col·lectiu al poble, *l'associació cultural el Barranc*, amb voluntat de viure el temps lliure sense el rellotge. I llancem alhora una revista que tindrà aquest nom «Sense el rellotge», dedicada a conèixer com viu l'oci el poble de Paiporta. Volem acostar-nos número darrere número als grups de persones que s'ajunten amb una il·lusió comuna. I ausades que ens dediquem a romanços! Qui es pense que Paiporta encara és un poble menut, no ha de consultar únicament el nombre de veïns o el traçat de carrers per canviar d'idea, sinó també la quantitat d'aficions, d'associacions i de col·lectius que poden fer de Paiporta un motor magnífic de creativitat i de participació ciutadana.

Música, teatre, danses, esport, festes, tradicions, llibres, fotografia,

excursionisme... Tot allò es pot trobar en l'esperit inquiet dels paiportins. Vivim en un poble tradicional i encara arrelat a l'Horta però també en un poble d'acollida, que s'ha fet gran. L'associació *El barranc* estem convençuts que hem de saber compaginar

les dos realitats, i que un oci ric i associatiu és un bon trampolí per impulsar aquesta harmonia.

Diumenge. Passege. M'acoste al carrer Jaume I, el *Wallstreet* financer de Paiporta, de la mà de la meua filla. Se sent un micròfon. Hi acudeix molta gent. Han tallat el carrer al trànsit, han muntat un cadafal i han llançat un camionet d'arena sobre l'asfalt. Encara falten per arribar els rectors, però gossos, gallines, pardalets engabiats, conills, un paó... ja estan a punt per a la desfilada a la placeta, a l'altra banda del pont vell. Davant d'ells l'estàtua de Sant Antoni del Porquet. Darrere, moltes cavalleries de Paiporta i de tota la contornada... Hi ha gent que li dedica el temps als cavalls. En una època de velocitats extremes, de dipòsits de gasolina, d'autovies i d'asfalt, encara hi ha qui es lleva el rellotge i acaricia dia a dia la crinera d'un cavall i passa un raspall per l'esquena, a una haca que fumeja després d'una passejada. El dia assenyalat, buscant els camins perduts de l'Horta, ixen els animals engalanats, enganxats a un carro. Vicent Tarazona, amic de la *penya l'Arre* se'ls coneix a tots i amb una estima profunda per la seua terra i la seua gent, amb un valencià vi-

víssim, va glossant les cavalleries, els arnesos, els tipus de carros, presenta les famílies... Ho viu tot amb passió i sense rellotge. Pel seu costat segueixen circulant periquitos, conillets, gossos falders, tortugues d'aigua i pares, mares, xiquets i tietes, que reben la benedicció de Sant Antoni. És només un exemple: La tradició del món de les haques, que sembla ja invisible, desfilant colze amb colze amb els «pets», les mascotes de cada casa.

Una jota amb castanyoles, un encaix de boixets, una carambola a tres bandes, el rally de Dakar amb moto, la publicació d'un llibre, un assaig teatral que no acaba d'eixir bé, els compassos d'una marxa mora, la pintura d'un ninot de falla, un trombó de vares, l'esbòs d'un retrat a l'oli, els acords d'una guitarra, el partit del dissabte al Terrer, dos voluntaris aprenent valencià i compartint un cafè, una glopada d'orxata; una esmatxada de bàsquet, un poema a mig acabar, la pirueta d'una patinadora... Els meus amics Vicent i Juan Carlos teclegen *Per a Elisa* al piano una i altra volta; el meu amic Francesc reconeix reflets d'ocell per un camí tranquil, Anna sua al gimnàs, la clavariesa s'arregla la mantelleta; l'associació *el Barranc* se n'ha anat a caminar per Xàtiva; un veí del replà posa a punt la bicicleta; un altre, es calça les botes de muntanya; els colombers miren un estol d'ales pintades que recorren el cel i les teulades... La canya del clarinet ja s'ha de canviar; Elies que canta, la banda que assaja, la filà que desfila, la fallera que es

vist... Per a què continuar? Tots, sense rellotge.

Si un grup de veïns de Paiporta hem posat en funcionament una altra associació és perquè tenim, al nostre torn, unes inquietuds que volem compartir amb tots els que vulgueu: ens agrada el patrimoni cultural de tots els valencians; ens agrada els llibres, ens agrada la tertúlia i conèixer persones que ens facen raonar. Ens estimem la llengua dels valencians i cada pam de terra de la nostra terra. Reivindiquem un poble net, ric d'esperit, desvetlat i feliç; un poble habitable, mesurat per les passes d'un caminant, amb places i carrers vius; un poble acollidor, tolerant, defensor de la seua tradició, de la seua cultura, de la seua llengua, i alhora amant de la diversitat del món que s'obri a la porta de casa.

Aquesta serà la nostra divisa en les activitats que programem. Estem oberts a tots. Vos convidem a participar en les nostres activitats, o que vos feu socis al nostre costat. I compteu amb nosaltres si voleu que ens sumem als vostres projectes engrescadors. Un últim apunt: a *El Barranc* no partim de zero. Molts de nosaltres ja érem socis d'un altre col·lectiu que, desgraciadament, va anar perdent manxa fa alguns anys: *Atzavara*. Som hereus d'aquell esperit i d'aquelles maneres d'entendre el poble. És per això que a les pàgines següents entrevistem Teresa Boix, la que fou presidenta d'Atzavara. Amb tot el temps per davant: No tenim cap rellotge que ens controle.

Antoni Torreño

«L'aportació d'Atzavara encara és visible en alguns projectes com la recuperació de la memòria gràfica de Paiporta»

ENTREVISTA A TERESA BOIX, PRESIDENTA DE LA QUE FOU L'ASSOCIACIÓ CULTURAL ATZAVARA

Josep Fuster i Antoni Torreño

Acudivim al seu despatx a peu i la trobem calfant cafè, en un moment de descans abans capbussar-se de nou en la preparació d'un certamen de cinema. Teresa Boix des de sempre ha tingut vocació per la gestió cultural. Començà en el moviment associatiu de la mà d'Alimara i, ja professionalment, ha treballat en ajuntaments, a l'IVAJ i, finalment s'ha muntat la seua empresa "Feets", que té la seu al poble. A *Feets* continua una incansable dedicació a la programació d'esdeveniments i activitats tan importants com la *Fira del Llibre de València*, els *Premis Tirant*, la campanya *Anem al Teatre* o el projecte *Imatges per al futur* per a diversos ajuntaments valencians. També va ser en el seu moment la presidenta de l'associació cultural *Atzavara*; i en aquesta entrevista, invitats també al cafè de la vesprada, ens recorda alguns moments, anècdotes i anhels d'aquells anys.

Teresa, què era *Atzavara*?

Atzavara és la pitera, que n'estava ple el barranc, una planta que pot durar cent anys, i *Atzavara* érem una colla de gent que teníem inquietuds i que volíem dinamitzar la vida cultural de Paiporta. Penseu que en aquella època al poble no hi havia espais culturals, com els actuals *Museu de la Rajoleria* o l'*Auditori*.

Cent anys no durà, però... De quina època estem parlant?

Estem parlant de 1995 i les nostres activitats s'estengueren durant sis anys. Arribàrem a tindre vora 130 associats. En eixos anys vam organitzar actes multitudinaris i variats. Sort que en aquells moments comptàvem amb el suport de l'Ajuntament.

Per què vas ser tu la presidenta?

Per les raons de sempre en associacions d'aquest tipus, perquè ningú no volia ser-ho i em tocà a mi.

Per a ser presidenta quasi per obligació no ho feres tan malament segons ens consta. Quines activitats recordes?

Per exemple, la que més èxit tingué van ser els balls de saló que es van

Teresa Boix, en un moment de l'entrevista

fer a l'institut els dissabtes de vesprada durant molts anys, amb una gran participació. A més vam organitzar les *Jornades Gastronòmiques*; i vam tirar endavant un projecte de recuperació de la Memòria Gràfica: replegàrem un munt de fotos antigues del poble i de la seua gent, amb el qual férem fins a cinc exposicions (un fons que ara ha passat a formar part del fons del Museu de la Rajoleria); també recorde algunes tertúlies i presentacions de llibres... Gran part

d'estes activitats es van realitzar amb la col·laboració del restaurant *Machado 12*.

Tingueren repercussió en el poble?

Algunes sí. Per exemple participàrem en les festes de Sant Roc organitzant jocs populars, tractàrem de recuperar la pilota valenciana, concerts de rock... De tota manera una de les més multitudinàries era el sopar de lliurament dels premis Jaume I, que tenia lloc als salons Florida per la quantitat de gent que ens reuníem.

Tot va anar de color de rosa, aleshores?

Bé, no tot, vam tindre algun ensurt com un xicotet incendi al local que fèiem servir per a restaurar mobles, que era una altra de les activitats que vàrem programar aquells anys i que, desgraciadament, s'acabà aleshores.

Per a tantes activitats, imaginem que teníeu col·laboració de gent de fora del poble...Sí, de fet vam comptar amb molta gent de diversos àmbits culturals. Ara em vénen al cap les nits de contes per a adults *Contes a la vora del foc* en què participaren alguns dels nostres millors narradors orals com Llorenç o Carles Cano. També col·laborà l'artista Ramon Albert (el logotip de l'associació era d'ell). Per cert, durant alguns anys editàrem l'obra gràfica d'alguns artistes que ens servia per a recaptar fons per a l'associació. Però a vegades era *Atzavara* qui col·laborava amb altres institucions, com ara l'Ajuntament, la falla del poble o fins i tot l'institut de Picanya, ajudant en l'edició del seus premis literaris.

I si tantes activitats es feien i tenien tanta acollida, per què Atzavara deixà de funcionar?

Buf, com en quasi totes les associacions arribà un moment que a Atzavara

només treballaven quatre o cinc persones, i això crema molt. Saps que tens darrere molta gent però que col·labora esporàdicament. És més, el pitjor d'una situació com aquella és que molts associats no tan sols no treballaven sinó que damunt criticaven les iniciatives de les persones que tiraven del carro. Arribà un moment que anaren deixant de programar-se activitats.

Aleshores, quan desaparegué Atzavara?

No va tindre una data concreta de dissolució,

és més, durant un temps després d'haver deixat de reunir-nos, encara alguns seguiren organitzant el curs de balls de saló; o el restaurant *Machado 12* va continuar muntant les Jornades Gastronòmiques sense nosaltres.

Hi ha algun llegat d'Atzavara?

Mira, remenant papers he trobat la revista que fèiem llavors, *PaipHorta*, *El corcò d'Atzavara* i he recordat que vam ser nosaltres els primers a reivindicar que el Rajolar es convertira en un centre cultural i això feliçment s'ha aconseguit. Si bé alguns projectes no han quallat, com ara la recuperació de la pilota valenciana, en altres la nostra aportació potser encara és visible com la recuperació de fotos antigues que a hores d'ara continua al Museu de la Rajoleria.

Per acabar, Teresa, ens dones algun consell?

Jo crec que una de les coses fonamentals és que diversifiquem el treball, que es repartisca entre molta gent per a evitar cremar-vos massa prompte. I és fonamental també que tingueu il·lusió en el que esteu fent.

Logotip d'Atzavara

EL BARRANC VA VISITAR XÀTIVA

La primera eixida de l'associació ha estat a **Xàtiva**. Val a dir que va haver-hi una pro- toactivitat consistent en una memorable **calço- tada** l'any passat (només perquè conste en acta).

pati del museu de l'Almodí

Com us contava, anàrem en novembre a Xàtiva, que és el meu poble però eixe no va ser el motiu de l'excursió. La Sati dels íbers-contestans, Saetabis dels romans, Medinat-Xat-Evà dels àrabs i Xàtiva de Jaume I ençà (amb algun període obscur i obscurantista en què l'anomenaren San Felipe o Játiva) com es desprèn de la seua llarga història té molts motius per a una visita reposada.

Començarem deixant els cotxes a la Plaça del Mercat, el que queda d'ell perquè l'han convertit en una mena de pàrking de zona d'oci nocturn al bell mig de la ciutat antiga. A les 10, com un clau, érem al Museu de la ciutat. És un totum-revolutum però no deixa de tindre el seu encant, tant l'edifici com les obres exposades, i sobretot la pintura de Felip V penjada cap per avall. Per si aneu fluixos d'Història, us recordaré que durant la guerra de Successió, pel 1707, Xàtiva va cobrir la retirada cap a València de l'exèrcit *maulet* i aliat, i va pagar cara l'heroïcitat amb assassinats i deportacions, saqueig, destrucció amb incendi inclòs. D'aleshores ençà els de Xàtiva som coneguts com a "socarrats" i ho portem a honra. Males llengües diuen que ens anomenen així per la calor que fa a l'estiu però no cal donar-hi massa crèdit.

Acte seguit visitarem la Seu, que té dues notes destacables: és enorme i està inacabada. A l'entrada hi ha dues estàtues dels dos papes Borja. El de Xàtiva i el de la Torre de Canals o dels Borja, que està a

7 km. I esmorzàrem en un baret de la Plaça del Mercat, molt bé per cert encara que caret.

Fent-los fer un volt, els vaig baixar pel carrer de les botigues, el monument als Maulets (únic a tot el País), Sant Francesc, girant per l'Albereda i pujant per la plaça la Bassa enfilàrem cap al Castell. Visitarem l'ermita de Sant Feliu, de transició del Romànic al Gòtic, la Nevera, la cova dels Coloms i per un caminet estret pujarem al Castell. Era quasi hora de dinar, férem un volt i quatre fotos i dinàrem al Restaurant del Castell. El lloc incomparable, el menjar encertat i l'ambient immillorable.

Acabats de dinar i riure, visitarem el Castell, barreja de construccions d'origen romà, àrab, catalano-aragonès i del S XX. Però tot ell un conjunt recomanable i amb magnífiques vistes sobre La Costera i Bixquert. A les sis ens despatxaren i baixàrem pel camí de l'ermita de Sant Josep fins la Plaça del Mercat. No sense abans signar l'acta de constitució de l'associació el Barranc, sobre els capons dels cotxes (perquè també conste en acta). Els agafàrem i cap a Paiporta. Crec que per a tots va ser una jornada memorable. No us perdeu la pròxima. Un abraçat.

Evarist Fillol (un socarrat a Paiporta)

EXCURSIÓ A SOGORB

El 8 de Febrer vam eixir a les 9 de Paiporta i férem camí cap a la Vall d'Almonessir. En la cooperativa, aquell que volgué comprà oli i algunes conserves artesanes. En acabar anàrem cap a Sogorb on a les 11:30 havíem quedat amb els qui no tenien interès de visitar la cooperativa.

La visita a la ciutat episcopal la férem acompanyats d'un guia local. Començà-

*Torre de la Càrcel i
l'aqüeducte*

rem per l'Ajuntament que ocupa el que fou el palau ducal, la residència del duc de Sogorb. Està situat en una plaça de nom curiós, de l'*Agua Limpia*, perquè hi passava una sèquia d'aigua neta i uns metres més avall hi havia la zona on s'assaonaven pells, activitat en què s'embrutava molt l'aigua.

Just al costat de l'adoberia està el Museu de l'*Entrada de Toros y Caballos*, la famosa festa local on s'exhibeixen imatges molt impactants d'aquesta festa tradicional.

Després, a pesar d'un vent molest, ens dirigírem a dos de les torres que es conserven de la muralla: la de la *Càrcel* i la del *Botxí*. Vàrem pujar a aquesta última per contemplar una vista quasi completa de la vall del Palància i dels confins d'Aragó. Després

resseguírem la muralla i per carrers i placetes arribàrem al museu de l'oli on s'explica molt gràficament el procés que, en l'almàssera, converteix l'oliva en oli.

Després de recórrer els carrers que ens dugueren a la catedral anàrem pels cotxes per dirigir-nos a dinar. Aprofitant les Jornades Gastronòmiques de l'Alt Palància, havíem reservat taula al restaurant *Ambigú*, on gaudírem d'un esplèndid menú de degustació, amb creacions tan suggerents com *chupito* de pèsols amb cruixent de pernil ibèric o la clàssica olla segorbina.

Una excursió que ens acostà a una ciutat que, amb un patrimoni monumental molt destacable, és una gran desconeguda malgrat la proximitat. I que mereix més d'una visita per perdre's pels carrerons i places de la part antiga.

El grup, dalt de la torre del Botxí

Josep Fuster

PROGRAMA D'ACTIVITATS

- 5 de març, 20'00 h a l'Auditori:

L'agricultura ecològica, xarrada a càrrec de José Àngel Cerveró i Eva López, llauradors.

Estan previstes dues xarrades més, preparant-nos per a una associació de consumidors:

El comerç sostenible (26 de març)

Les associacions de consumidors (7 de maig)

- 7 de març, 11'30 h. a la Biblioteca Municipal, sala infantil:

Xarrada i presentació dels llibres *Reivindicació del valencià*, d'**Eugeni Reig** i *Gramàtica valenciana raonada i popular* d'**Abelard Saragossà**.

- 3 d'abril, 19h a l'Auditori:

Presentació de l'Associació El barranc, amb música i vi d'honor

VOLUNTARIAT PEL VALENCIÀ

Recordem a tots els associats i al poble de Paiporta que podem participar en **la campanya del Voluntariat**, bé com a voluntaris, bé com a aprenents. El programa consisteix en 10 sessions de parla d'una hora en què el voluntari i l'aprenent usaran el valencià en la vida quotidiana. Tot aquell que vulga apuntar-se o demanar més informació pot telefonar a **l'AMPA de l'escola Jaume I** (96 397 29 36)

VOLS ASSOCIAR-TE A L'A.C. EL BARRANC?

Envia'ns o fes-nos arribar aquesta fitxa

ASSOCIACIÓ CULTURAL EL BARRANC

Paiporta

c/Albal, 45 -3. 46.200 PAIPORTA

<http://elbarrancdepaiporta.blogspot.com/>

COGNOMS I NOM:

D.N.I.: _____ DOMICILI: _____.

LOCALITAT: _____ C.P.: _____ E-MAIL: _____

TELÈFONS: fix _____ mòbil _____